

Nielegalny obrót czynnikiem chłodniczym? [RAPORT]

data aktualizacji: 2019.02.27

Wartość przemytu i nielegalnego (poza kontyngentami) obrotu gazami chłodniczymi szacowana jest na ok. 240 mln zł w ciągu roku. Kierowcy skuszeni pozornymi oszczędnościami mogą otrzymać w niechcianym prezencie gaz z zawartością propanu-butanu.

Zapraszamy do lektury podsumowania raportu Fundacji Ochrony Klimatu PROZON, podsumowującego rynek gazów chłodniczych w Polsce w 2018r.

Gazy chłodnicze są powszechnie wykorzystywane w instalacjach chłodniczych i klimatyzacyjnych. Właściwie

bez względu na porę roku korzystamy z klimatyzacji w biurze, aucie, czy coraz częściej w domu albo mieszkaniu. Z jednej strony to oczywista wygoda, z drugiej jednak warto zadać sobie pytanie, co kryje się we wnętrzu naszego biurowego czy domowego klimatyzatora.

W chłodnictwie i klimatyzacji stosowane są powszechnie gazy chłodnicze, zwane również czynnikami chłodniczymi i F-gazami. Roczne zużycie tych gazów na obszarze Unii Europejskiej sięga 80 tys. ton, z czego na Polskę przypada ok. 3 tys. ton.

Wydawać by się mogło, że to stosunkowo niewiele, jednak należy pamiętać, że gazy te, uwolnione do atmosfery, powodują zwiększanie efektu cieplarnianego w o wiele większym stopniu niż owiany złą sławą dwutlenek węgla (nawet setki razy). Z tego względu obrót nimi podlega ograniczeniom na mocy porozumień międzynarodowych oraz legislacji UE i państw członkowskich. Podłożem takich ograniczeń jest troska o środowisko naturalne, co z drugiej strony przekłada się na powstawanie mechanizmów typowych dla rynków regulowanych – wzrostu cen i poszukiwań alternatywnych źródeł zaopatrzenia. Niestety, źródła te obrót poza kontyngentem i przemysł. Jego opłacalność podnoszą ceny czynników chłodniczych poza obszarem UE. Kilogram popularnego czynnika R134a

(używany powszechnie w klimatyzacjach w pojazdach) w Polsce, w legalnym obrocie, wynosi ok. 150 zł, tymczasem na Ukrainie można w tej samej cenie kupić aż 5-6 kg takiego czynnika. Trudno nie dostrzec korelacji wzrostu popytu na gazy chłodnicze z rosnącą liczbą parku maszynowego (samochody osobowe, ciężarowe, autobusy i autokary, etc.) w Polsce. Według danych CEPiK w czerwcu 2017r. zarejestrowanych było w naszym kraju ok. 25 mln pojazdów.

Według szacunków Fundacji PROZON, wartość przemytu i nielegalnego (poza kontyngentami) obrotu szacowana jest na ok. 240 mln zł w ciągu roku (dane za 2018r.).

Czynniki chłodnicze są powszechnie dostępne w obrocie poza kontyngentami, o czym można się przekonać wpisując ich nazwy w wyszukiwarki internetowe. Na czele wyników wyszukiwania królują strony popularnych portali aukcyjnych. Mimo ich monitorowania i zgłaszania takich przypadków, co w ramach swojej działalności wykonuje Fundacja PROZON, trudno powiedzieć, aby dostępność ich tamże malała. Mając na uwadze powyższe, PROZON szacuje, że co najmniej 40 % krajowego zapotrzebowania może pochodzić z nielegalnych dostaw – przemycanych albo przywiezionych z naruszeniem systemu kontyngentów. Może to oznaczać ok. 30 mln zł strat dla skarbu państwa.

PROZON zwraca również uwagę na warunki przechowywania oraz sposób napełniania butli. Budzą one poważne obawy i powodują szereg ryzyk dla użytkowników i środowiska, a to ze względu na pakowanie gazów chłodniczych w zabronione butle jednorazowe, nieznany stan techniczny butli, nieznana mieszanka gazów, wycieki do atmosfery. Zdarzają się przypadki transportu przemycanych gazów chłodniczych w samochodowych instalacjach LPG, w których znajdował się łatwopalny propan-butan, co stanowi bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia końcowych użytkowników, przekonanych o bezpiecznym „nabiciu” klimatyzacji w pojeździe, czy budynku.

Władze zdają sobie sprawę ze skali problemu i podejmują działania zmierzające do skutecznego zatrzymywania gazów wprowadzanych do obrotu nielegalnie (służba celna, etc.), w czym również uczestniczy PROZON, wspierając szkolenia dla służb celnych i wskazując źródła i metody napływu gazów chłodniczych poza wyznaczonymi kontyngentami.

Źródło: Fundacja PROZON

Nielegalny obrót gazami chłodniczymi

F - gazy stosowane w klimatyzacjach samochodowych i urządzeniach chłodniczych są gazami cieplarnianymi

Emisja F – gazów

1 kg = 2100 kg CO₂

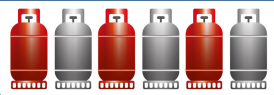
Wprowadzone kontyngenty spowodowały wzrost cen gazów chłodniczych, które stały się atrakcyjne dla przemysłników. Przyznane kontyngenty są przekraczane. Do Polski przemycany jest głównie czynnik z Ukrainy.

Konsekwencją ograniczeń jest wzrost cen czynników, które stały się atrakcyjne dla przemysłników i zachęciły nieuczciwych importerów do przekraczania kontyngentów.

Przemysłnicy zagarniają coraz większą część rynku czynników chłodniczych
≈600 mln PLN

F – gazy przemycane są w „jednorazówkach”. Zasmiecają środowisko i powodują dodatkową emisję.

Zdarzają się warsztaty napieniające klimatyzacje samochodowe tanimi gazami palnymi, powodując zniszczenie instalacji i zagrożenie dla życia pasażerów

Nielegalna sprzedaż:

- bazy
- oferty mailowe
- aukcje internetowe

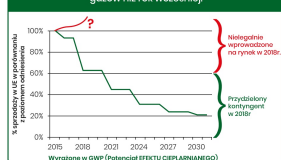
Straty skarbu państwa

≈30 mln PLN

Wg szacunków Fundacji

W związku z przemylem, pomimo ograniczeń importowych, na rynek wpłynęło więcej szkodliwych gazów niż rok wcześniej.

Fundacja Ochrony Klimatu PROZON jest samofinansującą organizacją pozarządową, działającą od 22 lat na rzecz ograniczenia emisji gazów szkodliwych dla środowiska, stosowanych w chłodnictwie i energetyce. Założenie Fundacji przez dostawców czynników chłodniczych stanowiło wyraz ich ekologicznej świadomości oraz potrzeby prowadzenia społecznie odpowiedzialnej działalności gospodarczej.

Dzięki współpracy z tysiącami firm serwisowych w Polsce, które dokonują odzysku, Fundacja regeneruje dziesiątki ton szkodliwych dla warstwy ozonowej oraz wpływających na zmiany klimatu czynników chłodniczych, ta działalność pozwala ograniczyć produkcję szkodliwych gazów. Fundacja utrzymuje się z usług regeneracji, analiz laboratoryjnych oraz organizacji szkoleń dla branży chłodniczej i energetycznej. Celem nadrzędnym szkoleń jest kreowanie odpowiedzialnych postaw i w konsekwencji ograniczenie emisji szkodliwych gazów. W ramach międzynarodowego konsorcjum RIAL Alternatives.

Fundacja promuje innowacyjne i bezpieczne rozwiązania w chłodnictwie i klimatyzacji. Fundacja wyszkoliła ponad 4000 osób.

Źródło: